

gedelingen mellem frie og prioriterede midler til særlige faglige miljøer skal forstås som en lighed over tid, sådan at uddelingerne til de to formål ikke nødvendigvis bliver lige store i de enkelte år. Samtidig kan det navnlig i de første år, hvor bestyrelsen allerede har forpligtet fonden på en række områder, vise sig umuligt helt at leve op til målsætningen om en lighed.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at forskningsbidrag til fremtidens videnbaserede samfund bliver langt mere nødvendig end nogensinde før. Den nationale forskningsstrategi er et meget vigtigt skridt mod realiseringen af regeringens mål om, at forskningen igennem en prioritering kan være med til at fremme livskvaliteten og værdiskabelsen i det danske samfund. Derfor bør dele af fondens betydelige midler også anvendes inden for målene i den nationale strategi.

Fremover bør det også være fondens opgave at være med til at skabe og opbygge faglige miljøer, som har betydning for samfundets udvikling. Der er mange fagområder i Danmark, der trænger til den saltvandsindsprøjtning, som et egentligt fagligt miljø kan give. Fondens midler bør bruges langt mere risikovilligt til nye markante fyrtårne i forskningslandskabet, dog uden at gå på akkord med fondens formål om at fremme enestående dansk forskning på internationalt niveau. Fondens bør desuden i højere grad sætse på ny kompetenceopbygning og kompetencecentre. De særlige indsatsområder foreslås bredt formuleret, sådan at rammerne ikke bliver for snævre i forhold til kvalitetsprojekter, der måske ligger i periferien af indsatsområdet. Områderne kan ligge i forlængelse af de satsninger, som fonden allerede har foretaget fx inden for planteforskning, bioteknologi eller materialeforskning. Men der kan også blive tale om nye indsatsområder ud fra Danmarks behov i det internationale samfund, fx inden for IT-forskning eller grænseoverskridende humanistisk eller kulturel forskning.

Der er i forlængelse heraf et forskningspolitisk mål at skabe en bedre sammenhæng mellem basismidler og de eksterne midler, herunder Danmarks Grundforskningsfonds tilskud. Der er behov for at etablere et forpligtende samarbejde med de forskningsudførende institutioner, der sikrer indlejringen af indsatsområderne på længere sigt, jf. også forslaget til ny § 4, stk. 2.

Som forudsat ved fondens oprettelse, er et andet element i dette forpligtende samarbejde, at de faglige miljøer finansieret af fonden bidrager til og indgår i værtsinstitutionernes uddannelsesstilbud både på kandidat- og Ph.D.-niveau med henblik på et effektivt samspil mellem forskning og uddannelse. De fag-

lige miljøer, der ligger uden for universiteterne, skal så vidt muligt indgå i et samspil med de forskningsbaserede uddannelser. Sådanne samarbejder er også i vidt omfang blevet etableret i forbindelse med de allerede oprettede centre.

Forslaget berører ikke fondens principielle uafhængighed af det forskningspolitiske system. Det er fonden, der fastsætter og udmønter prioriteringerne.

Med forslaget til ny § 4, stk. 2, sikres det, at fonden ikke skal kunne komme i en situation, hvor fonden permanent finansierer bestemte forskningsaktiviteter eller centre. Men der vil være mulighed for, at fonden finansierer bestemte centre i over 10 år. Tanken bag fonden er netop, at den skal være fleksibel og kan anvende sine midler, hvor der på et givet tidspunkt er den største mulighed for at opnå fondens formål om at yde tilskud til enestående forskning på internationalt niveau. Derfor foreslås det, at fondens tilskud kombineret med en eventuel medfinansiering fra tilskudsmodtageren selv eller andre fuldt ud dækker udgifterne i forbindelse med det projekt, der ydes tilskud til. Eller at fonden med tilskudsmodtagerne indgår en bindende aftale om, at projektet kan videreføres efter ophøret af fondens tilskud med anden finansiering. Indgåelsen af en sådan aftale bliver således en betingelse for, at fonden overhovedet kan yde tilskud til projektet, og aftalen skal derfor foreligge, inden projektet får tilsagn om støtte. En sådan aftale vil naturligt være betinget af, at det pågældende projekt opnår en positiv evaluering i forbindelse med afslutningen af fondens tilskudsperiode. De nærmere vilkår for evalueringen, og hvilket resultat den skal vise, for at aktiviteten skal videreføres, må konkret aftales mellem fonden og tilskudsmodtagerne.

En af årsagerne til de hidtidige positive erfaringer med fondens virke, jf. de almindelige bemærkninger, er efter Forskningsministeriets vurdering, at fonden så aktivt har fulgt op på de givne tilskud. Grundforskningsfonden har ikke ladet sig nøje med årsberetninger og regnskaber. Fondens har for hver tilskudsmodtager udpeget en gruppe på 2 - 3 bestyrelsesmedlemmer, der sammen med fondens administration halvårligt har besøgt modtagerne for at gennemgå forskningsresultaterne sammenholdt med modtagerens forskningsplan. Desuden drøftes formidlingen af forskningsresultaterne og målgruppen herfor. Denne praksis har givet fonden mulighed for at føre en løbende dialog med forskerne og for at gribe ind på et tidligt tidspunkt, hvis det har været nødvendigt. Denne praksis ønskes videreført, og derfor foreslås den lovfæstet, jf. forslaget til ny § 4, stk. 5.

Endelig har den hidtidige udvikling vist, at udsvingene i renteniveau kan betyde, at fonden i de enkelte år kan komme til at stå i en situation, hvor de givne